

Załącznik
do uchwały Nr LII/304/10
Rady Miejskiej w Czempiniu
z dnia 26 października 2010 roku

GMINA CZEMPIŃ

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2011-2013

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2011-2013**

I.	Wstęp.	
II.	Charakterystyka gminy Czempin.	
III.	Opis zjawiska na podstawie diagnozy.	
1.	Mapa źródeł informacji i podjęte działania.	
2.	Efekty działań - wyniki badań i wyciągnięte wnioski	
IV.	Zdiagnozowane obszary problemowe.	
V.	Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	
VI.	Działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	
VII.	System zarządzania programem, jego monitoringu i ewaluacji.	

I. WSTĘP.

Narkomania jest problemem społecznym towarzyszącym dziejom ludzkości od ich zarania, a dążenie do uzyskania zmian świadomości może być uznane u człowieka za coś powszechnego.

Kulturze europejskiej od jej początku towarzyszył powszechnie używany, a równocześnie bardzo groźny narkotyk, jakim jest alkohol.

Historia narkotyków i narkomanii w Europie rozpoczęła się w momencie, kiedy postępy chemii i farmakologii spowodowały, że z naturalnych środków odurzających wyodrębniono półsyntetyczne alkaloidy o silnym działaniu uzależniającym, takie jak morfina z maku, heroina z opium, czy kokaina z liści coca. Na przestrzeni lat zmieniało się podejście do problemu narkomanii, aby w XX wieku rozpocząć pod auspicjami Ligi Narodów tworzenie systemu międzynarodowej kontroli narkotyków. Obecnie system prohibicji narkotykowej ma charakter globalny, przy czym w krajach Unii Europejskiej największy nacisk kładzie się na działania profilaktyczne i lecznicze, jak również redukcję indywidualnych i społecznych szkód związanych z narkomanią.

Definicje pojęć zawartych w Programie:

Narkotyki – pojęcie stosowane powszechnie w odniesieniu do różnego rodzaju, najczęściej nielegalnie wytwarzanych i dystrybuowanych substancji, które są używane i nadużywane w celu osiągnięcia pożądanej zmiany stanu psychiki.

Światowa Organizacja Zdrowia zaleca stosowanie terminu **substancje psychoaktywne**, który uwzględnia również wytwarzane i dystrybuowane legalnie substancje uzależniające, takie jak: alkohol i wyroby tytoniowe, leki i substancje produkowane w celach technicznych.

Narkomania - zgodnie z definicją z 1957 roku Komitetu Światowej Organizacji Zdrowia Organizacji Narodów Zjednoczonych, jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii definiuje **narkomanię** jako stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub

substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

W medycynie narkomanię definiuje się raczej jako **uzależnienie od substancji psychoaktywnych**, które jest zespołem typowych dla danej substancji objawów psychopatologicznych, somatycznych i zaburzeń funkcjonowania w rolach społecznych, w których najważniejszymi objawami są:

- silna, trudna do przezwyciężenia chęć używania substancji psychoaktywnych;
- dominowanie używania substancji psychoaktywnej nad innymi, ważnymi wcześniej aktywnościami – nauką, pracą, spędzaniem wolnego czasu;
- skłonnością do nawrotów, nawet po długich okresach nieużywania narkotyków.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2013 opracowany został po uzyskaniu informacji i przy pomocy udzielonej przez przedstawicieli placówek oświatowych działających na terenie Gminy Czempień, Ośrodka Pomocy Społecznej w Czempiniu, Posterunku Policji w Czempiniu oraz Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kościanie oraz na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród uczniów szkół z terenu gminy Czempień.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2013 opracowany został zgodnie z treścią **Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii określa zadania własne gminy w tym zakresie, do których należą:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY CZEMPIŃ.

Gmina Czempień zajmuje obszar 142,4 km², na których mieszka 11 519 mieszkańców. Obejmuje miasto Czempień (5 144 mieszkańców) oraz 22 wsie sołeckie. W strukturze powierzchni dominują użytki rolne (79,3%). Północna część gminy stanowi otulinę Wielkopolskiego Parku Narodowego, a południowa część gminy włączona została do Parku Krajobrazowego im. Dezyderego Chłapowskiego. Przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, w tym linia kolejowa Poznań - Wrocław i droga międzynarodowa nr 5 z Gdańska przez Poznań, Wrocław do Pragi. Gmina posiada bliskie i dogodne położenie w odniesieniu do Poznania (35 km).

Gmina ma charakter rolniczy. Blisko połowa z ponad 11 000 ha gruntów rolnych należy do sektora prywatnego, gdzie dominują gospodarstwa powyżej 10 ha. Dobrze rozwinięta jest spółdzielczość rolnicza. Na terenie gminy prowadzona jest intensywna uprawa roślin przemysłowych (buraków, rzepaku), hodowla bydła i trzody chlewnej, sadownictwo. Na dobrym poziomie kształtuje się przetwórstwo owoców, warzyw i mleka. Prowadzone są badania naukowe upraw roślin oleistych, w tym maku niskomorfinowego. Wyniki produkcji roślinnej i zwierzęcej w gminie są zdecydowanie wyższe od przeciętnych w kraju.

Na terenie gminy Czempień funkcjonują:

I. placówki oświatowe:

1. Przedszkole Samorządowe wraz z oddziałami;
2. Szkoła Podstawowa w Czempiniu;
3. Szkoła Podstawowa w Starym Gołębinie;
4. Szkoła Podstawowa w Borowie;
5. Szkoła Podstawowa w Głuchowie;
6. Gimnazjum w Borowie;
7. Cztery świetlice opiekuńczo – wychowawcze działające w czasie roku szkolnego.

II. Centrum Kultury Czempień;

III. Biblioteka Publiczna w Czempiniu wraz z oddziałami.

Na terenie gminy Czempień nie ma szkół średnich, w związku z czym młodzież uczęszcza do placówek oświatowych w okolicznych miejscowościach – Grzybno, Kościan, Mosina, Poznań.

III. OPIS ZJAWISKA NA PODSTAWIE DIAGNOZY.

1. MAPA ŹRÓDEŁ INFORMACJI I PODJĘTE DZIAŁANIA:

Diagnoza zjawiska narkomanii na terenie Gminy Czempień została przeprowadzona w oparciu o:

- 1.1 wywiad z przedstawicielami instytucji przygotowany na podstawie rozdziału „Metody oceny epidemiologicznej” Janusza Sierosławskiego w pozycji „Tworzenie gminnych programów przeciwdziałania narkomanii” (Sierosławski J. Metody oceny epidemiologicznej (2006) , W: Okulicz – Kozaryn K. (red.), Tworzenie gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, Warszawa).
Wywiad stanowi załącznik nr 1 do programu;
- 1.2 badanie ankietowe wśród uczniów klas VI szkół podstawowych z terenu gminy Czempień;
- 1.3 badanie ankietowe wśród uczniów Gimnazjum w Borowie;
Ankieta dla uczniów stanowi załącznik nr 2 do Programu.

Zastosowane metody zostały ocenione jako najbardziej miarodajne, z uwagi na fakt, iż informacje pozyskano od osób będących przedstawicielami placówek oświatowych, które mają stały kontakt z młodzieżą z terenu gminy Czempień, jak również prowadzą działania prewencyjne mające na celu przeciwdziałanie rozwojowi zjawisk patologicznych. Ponadto, bezpośrednie badania ankietowe młodzieży pozwoliły na uzyskanie zwrotnej informacji na temat ich oceny aktualnej sytuacji i występowania zjawiska na terenie gminy Czempień.

2. EFEKTY DZIAŁAŃ – WYNIKI BADAŃ I WYCIĄGNIĘTE WNIOSKI.

► **Wywiad** został przeprowadzony z przedstawicielami następujących instytucji:

- Komendy Powiatowej Policji w Kościanie – Posterunek Policji w Czempiniu;
- Szkoły Podstawowej w Czempiniu;
- Szkoły Podstawowej w Głuchowie;
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Czempiniu,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kościanie.

Wyżej wymienione instytucje oświadczyły, że podejmowały działania z zakresu profilaktyki narkomanii oraz problemów alkoholowych.

Genezą podjętych działań były:

1. Informacje od przedstawicieli placówek oświatowych, kuratorów sądowych, przedstawicieli organizacji mających stały kontakt z młodzieżą i ich rodzinami;
2. Własne spostrzeżenia – jak w przypadku Posterunku Policji;
3. Sygnały społeczeństwa; anonimowe zgłoszenia telefoniczne;
4. Realizacja działań profilaktycznych, zwłaszcza w rodzinach tzw. podwyższonego ryzyka zagrożenia patologią społeczną.

Celem podjętych działań były:

1. szeroko rozumiana profilaktyka;
2. uświadomienie młodzieży i rodzicom skutków zażywania substancji uzależniających;
3. propagowanie obowiązujących przepisów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, sprzedaży wyrobów tytoniowych;
4. poszerzenie wiedzy na temat przyczyn i skutków używania środków psychoaktywnych oraz nałogów;
5. uczenie podejmowania decyzji, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności odmawiania;
6. propagowanie zdrowego trybu życia.

W szkołach Podstawowych w Czempiniu i Głuchowie tematyka profilaktyki została ujęta w planach wychowawczych realizowanych podczas godzin wychowawczych; realizowano programy profilaktyki oraz konkursy poetyckie i plastyczne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czempiniu podjął następujące działania:

- pracownicy socjalni prowadzili rozmowy z osobami, u których zauważono problem,

- motywowano do podjęcia leczenia te osoby, u których stwierdzono nadużywanie alkoholu, informowano o skutkach,
- udzielano pomocy prawnej, wsparcia psychologicznego i pomocy w pokonywaniu trudności materialnych.

Efektom podjętych działań było:

- podniesienie wiedzy i czujności rodziców oraz nauka wczesnego reagowania – motywowanie do podjęcia terapii we wczesnym stadium uzależnienia;
- zlokalizowanie miejsc spożywania alkoholu wbrew ustawie oraz zastosowanie sankcji karnych za kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym.

Instytucje wymienione wyżej, które odpowiedziały na przesłany wywiad z zakresu profilaktyki narkomanii oraz problemów alkoholowych uznały, że istnieje możliwość współpracy z Urzędem Gminy Czempiniu w kwestii monitorowania problemu zagrożenia narkomanią na obszarze gminy.

Analizując odpowiedzi instytucji na pytanie, jaki problem powinien być traktowany priorytetowo – zakładając, że narkomania jest jednym z możliwych zagrożeń (obok alkoholizmu, przemocy w rodzinie) przedstawiciele tychże instytucji podali, że program profilaktyczny winien być jeden i na równi traktować wszystkie z możliwych zagrożeń.

Instytucje zapytane, czy zgłaszają się do nich osoby z problemami narkotykowymi wskazały, że:

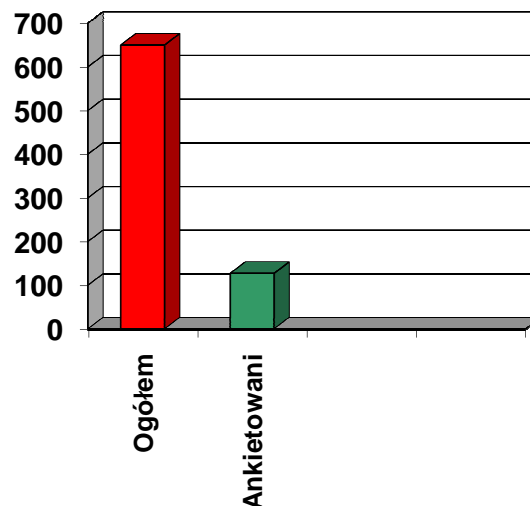
- Posterunek Policji w Czempiniu wskazał, że zgłaszały się do niego osoby sygnalizujące „problem z narkotykami”, ale są to przypadki jednostkowe;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kościanie wskazała, że takie osoby zgłaszają się sporadycznie;
- szkoły nie odnotowały takich przypadków.

W odpowiedzi na pytanie, jak przedstawiciele instytucji postrzegają problem narkomanii na terenie gminy Czempień:

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kościanie wskazała, że sporadycznie docierają do tej placówki informacje o kontaktach młodzieży z różnego typu użytkownikami narkotycznymi;
- W opinii Ośrodka Pomocy Społecznej w Czempiniu problem narkomanii jest bardzo słabo rozeznany – nie ma na jego temat danych i informacji, nie ma również zgłoszeń od osób, które stykają się z tym problemem;
- Posterunek Policji w Czempiniu wskazuje, że „narkomanii” w gminie Czempień nie można traktować w skali problemu, ponieważ nie ma danych dotyczących dostępu do środków odurzających w szkołach na terenie gminy Czempień, jednakże bliskość dużego ośrodka miejskiego i szlaki komunikacyjne mogą sprzyjać rozprzestrzenianiu się tego zjawiska.
- Przedstawiciele szkół wskazują, że narkomania nie jest problemem w ich placówkach – nie ma przypadków które wskazywałyby na występowanie problemu.

► **Badaniu ankietowemu** zostali podani uczniowie klas VI Szkoły Podstawowej w Czempiniu, Szkoły Podstawowej w Borowie, Szkoły Podstawowej w Głuchowie; w sumie w liczbie 82 osób na wszystkich 650 uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Czempień.

UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY CZEMPIŃ

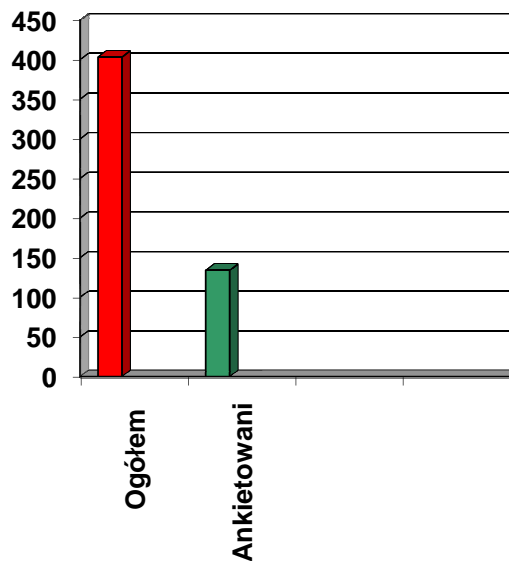
Uczniowie klas VI szkół podstawowych z terenu gminy Czempin na pytanie:

- Czy brałeś narkotyki? – w 100% odpowiedzieli, że nie;
- Ile znasz osób w Twojej szkole, które biorą narkotyki? – uczniowie odpowiedzieli, że nie znają takich osób;
- Czy chciałbyś spróbować narkotyków? – wszyscy uczniowie odpowiedzieli, że nie.

Na podstawie przeprowadzonych ankiet należy wskazać, że wśród uczniów klas VI szkół podstawowych z terenu gminy Czempin nie obserwujemy zainteresowania używaniem narkotyków.

► **Badaniu ankietowemu** została poddana próba uczniów Gimnazjum w Borowie w liczbie 134 osób na 403 wszystkich uczniów Gimnazjum w Borowie.

UCZNIOWIE GIMNAZJUM W BOROWIE

Uczniowie Gimnazjum w Borowie na pytanie:

- Czy brałeś narkotyki? – 97,8% odpowiedzieli, że nie; zaś w 2,2 % odpowiedzieli, że tak;

- Ile znasz osób w Twojej szkole, które biorą narkotyki? –podawane były liczby od 1 do 15 osób;

Spośród 134 respondentów: 119 nie zna nikogo, kto bierze w szkole narkotyki, zaś 15 osób zna osoby, które biorą narkotyki.

- Czy chciałbyś spróbować narkotyków? – 93,3% - 125 uczniów odpowiedziało, że nie, 6,7% - 10 uczniów, że tak.

Na podstawie przeprowadzonych ankiet należy wskazać, że wśród uczniów Gimnazjum w Borowie obserwujemy zaistnienie faktu brania narkotyków, jak również większe zainteresowanie używaniem narkotyków aniżeli wśród uczniów szkół podstawowych.

IV. ZDIAGNOZOWANE OBSZARY PROBLEMOWE.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy można wskazać na problem, jakim jest:

„ZAINTERESOWANIE UŻYWANIEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH”,

którego skutki przedstawiają się w sposób następujący:

Pogorszenie stanu zdrowia społeczeństwa.	Pogorszenie wyników w nauce.	Myśli samobójcze.	Nasilenie wśród młodzieży konfliktów i agresji.	Negatywne oddziaływanie na grupy rówieśnicze.	Wzrost przestępczości.	Przypadki przerywania edukacji.	Wykluczenie społeczne.	Wzrost nakładów na świadczenia społeczne.
--	------------------------------	-------------------	---	---	------------------------	---------------------------------	------------------------	---

Zwiększenie liczby osób zażywających narkotyki

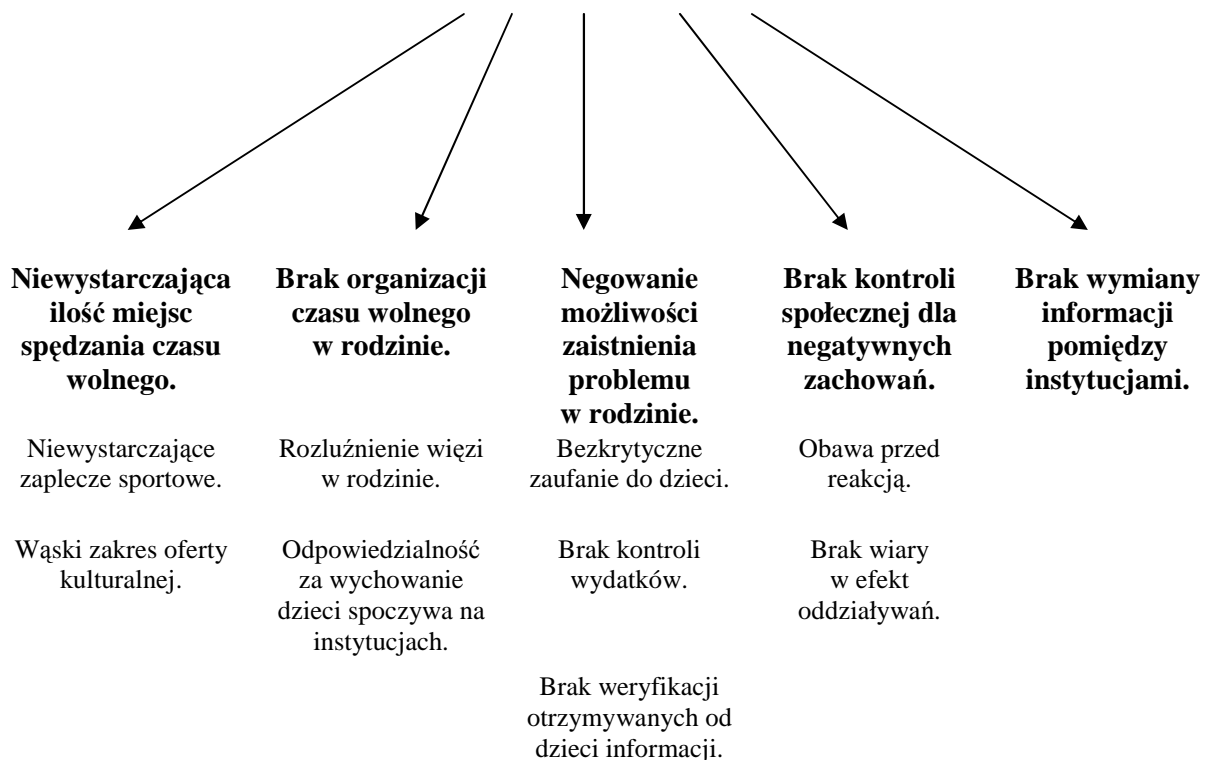
P R O B L E M

ZAINTERESOWANIE UŻYWANIEM ŚRODKÓW

PSYCHOAKTYWNYCH

PRZEZ MŁODZIEŻ Z TERENU GMINY CZEMPIŃ

P R Z Y C Z Y N Y

V. CELE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Cel główny:

**ZMNIEJSZENIE ZAINTERESOWANIA UŻYWANIEM
ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH PRZEZ MŁODZIEŻ
Z TERENU GMINY.**

Cele szczegółowe:

- 1. Zwiększenie oferty miejsc i sposobów spędzania czasu wolnego.**
- 2. Edukacja rodziców dotycząca zagrożeń.**

VI. PROJEKTY GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I DZIAŁANIA W ICH RAMACH.

Projekty Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są działaniami, które zostały zawarte w programie i odpowiadają poszczególnym celom szczegółowym wskazanym powyżej przyczyniając się do realizacji celu głównego.

Realizacja celów szczegółowych będzie przedstawiała się w sposób następujący:

Cel 1. Zwiększenie oferty miejsc i sposobów spędzania czasu wolnego.

Działania:

- 1.1 Doposażenie istniejących obiektów sportowych.
- 1.2 Dofinansowanie festynów promujących zdrowy tryb życia – bez alkoholu, narkotyków.

Cel 2. Edukacja rodziców dotycząca zagrożeń.

Działania:

- 2.1. Szkolenia dla rodziców z udziałem specjalisty ds. narkomanii.
- 2.2. Udostępnianie rodzicom ulotek – broszur dotyczących problemu narkomanii.

VII. SYSTEM ZARZĄDZANIA PROGRAMEM, JEGO MONITORINGU I EWALUACJI.

Finansowanie Programu:

Na podstawie art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473) programy, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485) finansowane są z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Jeżeli powstanie możliwość pozyskania środków z zewnątrz, zadania programu zostaną zrealizowane na szerszą skalę.

Realizator Programu:

Na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485) Rada Miejska w Czempiniu wyznaczy realizatora Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2010 – 2013.

Burmistrz Gminy Czempień w terminie do dnia 31 marca roku następującego po tym, którego dotyczy Program przedstawi Radzie Miejskiej w Czempiniu raport z wykonania i efektów realizacji programu.

Wykaz załączników:

1. Wywiad z przedstawicielem instytucji.
2. Ankieta dla uczniów

WYWIAD Z PRZEDSTAWICIELEM INSTYTUCJI

Instytucja:.....

.....

.....

1. Czy instytucja podejmowała działania z zakresu profilaktyki narkomanii oraz/lub problemów alkoholowych?.....

2. Na czym polegały działania?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Jaka była geneza podjętych działań?

.....

.....

.....

4. Jaki był cel podjętych działań?

.....

.....

.....

5. Jakie środki zaangażowano w podjęte działania?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Jakie uzyskano efekty po podjęciu takowych działań?

.....

.....

.....

.....

.....
.....
7. Czy istnieje możliwość permanentnej współpracy instytucji z Urzędem Gminy w Czempiniu w kwestii monitorowania problemu zagrożenia narkomanią na terenie gminy Czempień?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Na jakich warunkach instytucja mogłaby włączyć się w program profilaktyczny oraz jaki wkład mogłaby wnieść?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Jaki problem powinien być traktowany priorytetowo – zakładając, że narkomania jest jednym z możliwych zagrożeń (obok alkoholizmu, przemocy w rodzinie) w tworzeniu gminnych programów przeciwdziałania tymże problemom i wykorzystywaniu środków finansowych na ten cel?

.....
.....
.....
.....
.....

10. Czy do Państwa instytucji zgłaszają się osoby sygnalizujące „problemy z narkotykami”, jaka jest skala takiego zjawiska w ciągu roku?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Jak Pani/Pan jako przedstawiciel instytucji postrzegają problem narkomanii na terenie Gminy Czempień?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Jakie działania mogłyby zostać podjęte w celu profilaktyki antynarkotykowej na terenie gminy Czempień?

.....
.....
.....
.....
.....

13. Jeżeli jest możliwość – prosimy o udzielenie danych będących w Państwa posiadaniu na temat zjawiska narkomanii na terenie gminy Czempień.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podpis

.....

Jeżeli istnieje możliwość, prosimy uprzejmie o zwrot wypełnionego wywiadu do dnia 30 września 2010 roku. Z góry dziękujemy za wszelką pomoc.

ANKIETA DLA UCZNIÓW

1. Czy zdarzyło się kiedykolwiek, że się upiłeś?
- 1 raz w życiu TAK NIE
- 2 – 3 razy w życiu TAK NIE
- więcej razy w życiu TAK NIE
2. Czy próbowałeś do tej pory, poza wiedzą rodziców?
a) piwa TAK NIE
b) wódki TAK NIE
c) wina TAK NIE
d) niczego nie próbowałem TAK NIE
3. Czy w ostatnim miesiącu spożywałeś alkohol?
 TAK NIE
4. Czy brałeś narkotyki? TAK NIE
5. Jeśli tak, to ile razy?
6. Ile znasz osób w Twojej szkole, które biorą narkotyki?
7. Gdzie można kupić narkotyki?.....
8. Jakie znasz substancje uzależniające?
.....
.....
.....
.....
.....
9. Czy zdarzyło Ci się, że ktoś zaproponował Ci zakup narkotyku? TAK NIE
10. Jeśli tak, to gdzie?
.....
.....
.....
.....
.....
11. Jeśli tak, to jaki?
.....
.....
.....
12. Czy chciałbyś spróbować jakiegoś narkotyku? TAK NIE

